

MAK 2030 algatamise kultuuri valdkonna alamtöörühma (09.04.2018) probleemide kaardistus

Linda-Mari Väli esitatud probleem nr. 1

1.	Probleemi sõnastus	<u>~~Vajadus hoida metsandusvaldkonda valdkonnaülestes dokumentides raamistuses ja edendada nende täitmist Metsanduse arengukavade koostamisel ja täitmisel ei lähtuta valdkondadeülestest alusdokumentidest ja nendes püstitatud eesmärkide saavutamisest~~</u>
2.	Probleemi kirjeldus	<p><u>Eesti riigis on valdkondadeülelised lähetealusteks olevad alusdokumendid: Eesti Vabariigi Põhiseadus, Eesti säästva arengu riiklik strateegia “Säästev Eesti 21” ja Eesti keskkonnastrateegia aastani 2030.</u></p> <p><u>A. Eesti Vabariigi Põhiseaduse preambulas on püstitatud põhilised eesmärgid, mida tuleb konstitutsioonilist võimu teostades saavutada – ”riik peab tagama eesti rahvuse, keele ja kultuuri säilimise läbi aegade.” Iga arengukava koostamisel ja iga selle meetme väljatöötamisel tuleb alati kõigepealt arvestada Eesti Vabariigi põhiseadusega ja seal püstitatud peaesmärkidega. Täni ei ole metsanduse arengukavade koostamisel arvestatud Põhiseaduse põhiliste eesmärkidega ning kohati on metsanduse arengukava eesmärkide täitmine töötanud Põhiseaduse põhiliste eesmärkide täitmisele vastu.</u></p> <p><u>B. Eesti säästva arengu põhimõtted on paika pandud säästva arengu riikliku strateegiaga „Säästev Eesti 21“. Eesti säästva arengu riiklik strateegia Säästev Eesti 21 on Eesti jätkusuutliku arengu riiklik strateegia kuni 2030. aastani. Säästev Eesti 21 on säästva arengu pikaajaline raamdokument, mis kiideti Riigikogus heaks 14. septembril 2005. Säästev Eesti 21 kohaselt on Eesti pikaajalised säästva arengu eesmärgid aastani 2030:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <u>- Eesti kultuuriruumi elujõulisus.</u> <u>- Inimese heaolu kasv.</u> <u>- Sotsiaalselt sidus ühiskond.</u> <u>- Ökoloogiline tasakaal.</u> <p><u>(Kehtiv metsanduse arengukava ei aita tagada Eesti kultuuriruumi elujõulisust, vaid töötab olulisel määral selle eesmärgi saavutamisele vastu.)</u></p> <p><u>Eesmärk nr 1:</u> <u>EESTI KULTUURIRUUMI ELUJÕULISUS</u> <u>Sisu - Vastavalt Eesti Vabariigi põhiseadusele peab Eesti riik ”tagama eesti rahvuse ja kultuuri säilimise läbi aegade”. Eesti jätkusuutliku arengu nurgakiviks on eesti rahvuse ja eesti kultuuri jätkusuutlikkus.</u></p>

		<p><u> seda postuleeriv arengueesmärk on fundamentaalse tähendusega, eestluse püsimine on Eesti arengueesmärkide reas esimesel kohal.</u></p> <p><u>C. Keskkonnastrateegia aastani 2030 on keskkonnavaldkonna arengustrateegia, mis juhindub Eesti säästva arengu riikliku strateegia “Säästev Eesti 21” põhimõtetest ja on katusstrateegiaks kõikidele keskkonna valdkonna alavaldkondlikele arengukavadele, mis peavad koostamisel või täiendamisel juhinduma keskkonnastrateegias toodud põhimõtetest.</u></p> <p><u>Keskkonnastrateegia metsanduse osa eesmärk on: Metsakasutuses ökoloogiliste, sotsiaalsete, kultuuriliste ja majanduslike vajaduste tasakaalustatud rahuldamine väga pikas perspektiivis (pikemas kui strateegias käsitletud aeg 25 a).</u></p> <p><u>Eesmärgi saavutamise meetmed (tegevussuunad) on:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <u>• Metsanduse arengu pikaajaline kavandamine majanduslike, sotsiaalsete, ökoloogiliste ja kultuuriliste vajaduste tasakaalustatud rahuldamisest lähtudes.</u> <p><u>D. Iga koostatav metsanduse arengukava peab olema kooskõlas ka Riigikogus heaks kiidetud metsaseaduse eesmärkidega:</u></p> <p><u>“Metsaseaduse eesmärk on tagada metsa kui ökosüsteemi kaitse ja säästev majandamine.”</u></p> <p><u>Metsaseaduse paragrahvi 2 lõikes 2 on toodud ka säästva metsa majandamise definitsioon:</u></p> <p><u>“(2) Metsa majandamine on säästev, kui see tagab elustiku mitmekesisuse, metsa tootlikkuse, uuenemisvõime ja elujõulisuse ning ökoloogilisi, majanduslikke, sotsiaalseid ja kultuurilisi vajadusi rahuldava mitmekülgse metsakasutuse võimaluse.”</u></p> <p><u>KOKKUVÕTE:</u></p> <p><u>Kuna kehtiva metsanduse arengukava osa eesmärgid ja nende täitmine on kohati vastuolus valdkondadeülestes alusdokumentides püstitatud eesmärkidega, siis MAK2030 tuleb koostada selline, et see aitab täita nendes valdkonnaülestes alusdokumentides püstitatud eesmärkide täitmist.</u></p> <p><u>Kuna nii Põhiseadus, Säästva arengu seadus kui ka Metsaseadus näevad ette meie loodusvarade jätkusuutliku majandamise vajadust ning elustiku kaitset, siis peab kindlustama, et Eesti metsamajanduse eesmärgid alluksid eelpool nimetatud valdkonnaülestele dokumentidele.</u></p>
3.	Miks see on tähtis?	<p><u>Selle probleemi lahendamine aitab kaasa põhiseaduses püstitatud riigi peaesmärkide täitmisele.</u></p> <p><u>Aitab tagada omariikluse ning õigussüsteemi kui terviku säilimise ja tõsiseltvõetavuse. Kuna Eesti põhiseaduse</u></p>

		eesmärgiks on kultuuri ja maa kaitsmine. Põhiseaduse preambul ja para 5.
4.	Kelle jaoks on see probleem?	<u>See on probleem kogu ühiskonna ja riigi jaoks.</u> Kõigi kodanike jaoks kes tahaksid sidusat õigussüsteemi ja head igakülgselt tasakaalustatud MAKi.
5.	Kas tegu on metsandusliku probleemiga? Kus on probleemi juured?	~~Metsanduse säästev iseloom on metsanduslik probleem ja viimane arengukava ei seondunud eespool nimetatud seadustega. Probleemi juuri ei ole mõttekas otsima hakata. Tegemist on metsandusliku probleemiga. Probleemi juured on selles, et tänini on üht kitsast valdkonda, metsandust, püütud arendada arvestamata valdkondadeüleseid alusdokumente ning nendes püstitatud eesmärkide saavutamisest.~~ Piisab sellest et vastuolusid kehtivate seaduste ja strateegiatega ei oleks.
6.	Mis faktid toetavad/ei toeta probleemi olemasolu?	<u>Fakt on see, et kehtivas metsanduse arengukava osa eesmärke ja nende täitmine on vastuolus valdkondadeülestes alusdokumentides püstitatud eesmärkidega, seda eriti eesti kultuuri järjepidevuse säilitamise osas.</u> <u>Ei käsitte hetkel. Saadetakse allikad. Vaja võtta meetmed olukorra parandamiseks.</u>
7.	Kas probleem on lahendatav	Kindlasti on.
8.	Mis juhtub kui probleemiga ei tegeleta?	<u>Kui probleemiga ei tegeleta, valmib metsanduse arengukava, mis on vastuolus valdkondadeüleste alusdokumentidega ning arengukava töötab vastu nendes püstitatud eesmärkide saavutamisele.</u> On võimalik et valmib puudulik arengukava ja osad osalised pettuvad MAK protsessis ja väljuvad sellest.
9.	Ümbersõnastamine	
10.	Otsus	Probleem sõnastatud.

Linda-Mari Väli esitatud probleem nr. 2

1.	Probleemi sõnastus	Loodushariduse sh loodushoidlike tavade ning traditsioonilise säästva Eesti rahvakultuuri senisest põhjalikuma õpetamise vajadus
2.	Probleemi kirjeldus	EMA koordinaatorid on korduvalt kogenud, et Eesti inimesed on siinse looduspärimusega vähe kursis, kuna hetkel tegeletakse meie koolides omakultuuri õpetamise ja loodushariduse andmisega väga põgusalt. Talupojapärimuse ja esivanemate loodushoidlike tavade käsitlemist tuleks senisest enam tutvustada, kaasates sellesse tegevusse ka teisi ministeeriume, näiteks haridusministeeriumi. Samuti tuleks tegeleda senisest enam looduslike pühapaikade kui

		erakordse kultuuripärandi tutvustamisega, loodusmetsa ja majandusmetsa võrdlevate materjalide jagamisega, samuti püsimetsanduse ja intensiivmetsanduse erinevuste tutvustamisega jms.
3.	Miks see on tähtis?	Ei täideta põliseid tavasid metsamajanduses nt raierahu ja pärandkultuuri säilitamine. Loodushariduses on lünk, millega on vaja tegeleda.
4.	Kelle jaoks on see probleem?	Inimeste jaoks kes pooldavad maalähedast ja traditsioonilist mõtteviisi. Oluline ka tulevikku vaatavatele ja alalhoidlikele inimestele. Siin peetakse silmas väikemetsaomanikke, kes on talumetsa omanikud. Probleemi on tõstatanud maal elavad inimesed.
5.	Kas tegu on metsandusliku probleemiga? Kus on probleemi juured?	Põlismetsanduse tavad seotud metsandusega ja seetõttu on tegu metsandusliku probleemiga.
6.	Mis faktid toetavad/ei toeta probleemi olemasolu?	Looduslike pühapaikade rüüstamine ja vähene teadlikkus looduslike pühapaikade osas, mis tekitab konflikte. Probleemiks kevad-suvised raied, mis ohustab linde. Alati saab paranda olemasolevaid õppekavasid.
7.	Kas probleem on lahendatav	Probleem lahendatav õppekavade täiendamisega, kodulooringid, õuesõpe, koolimetskonnad, kultuurihoiualad.
8.	Mis juhtub kui probleemiga ei tegeleta?	Jääme kultuurilise järjepidavuse mõttes vaesemaks ja nii kahaneb ka meie võime ajale vastu panna.
9.	Ümbersõnastamine	
10.	Otsus	Probleem sõnastatud

Linda-Mari Väli esitatud probleem nr. 3

1.	Probleemi sõnastus	Väikemetsaomanike kui kultuuripärandi jätkajate hoidmise vajadus
2.	Probleemi kirjeldus	Peatamaks trendi, kus järjest enam metsamaad läheb suurfirmade omandisse, tuleb kaotada maamaksu nõue alla 100-hektarilistelt metsaomanditelt. Antud meede vähendab ka raiesurvet, samuti majandavad väiksema metsaomandi omanikud oma maid suurettevõtetest, eriti välismaistest keskmiselt heaperemehelikumalt. Saamata jääva tulu saab kompenseerida näiteks enam kui 100-hektariliste metsaomanike maamaksu tõstes. Luua saab ka veelgi innovaatilisemaid meetmeid, sest loodusliku kapitali kontseptsioonist lähtuvalt tuleb maksustada taastuva loodusvara kasutamist, aga mitte selle eksistentsi kui sellist.
3.	Miks see on tähtis?	Omand on olulisel kohal. Omand annab inimesele iseseisvuse. Traditsioonid aga teatava sideme ajas.

		Väikemetsaomanikud on oma maaga rohkem ühenduses, mis aitab ka säästvat metsamajandust edendada.
4.	Kelle jaoks on see probleem?	Probleemiks füüsilistest isikutest metsaomanike e väikemetsaomanike kogukonna jaoks.
5.	Kas tegu on metsandusliku probleemiga? Kus on probleemi juured?	Tegemist on metsandusliku probleemiga ning probleemi juured peituvad ühiskonna majanduslikus ja organisatoorses ebavõrdsuses. Puudused kehtivas seadusandluses ja arengukavas.
6.	Mis faktid toetavad/ei toeta probleemi olemasolu?	Juriidiliste isikute metsamaa kasvab füüsiliste isikute metsamaa müügi arvelt (vt nt perioodi 2010 -2015).
7.	Kas probleem on lahendatav	Vaja teema teadvustada ja on võimalik lahendada. Maamaksu kaotamine ei pruugi olla piisav. Siseriiklike toetuste ümberkujundamine vajaduspõhisusest lähtuvalt.
8.	Mis juhtub kui probleemiga ei tegeleta?	Trendi jätkumine väikemetsaomanikule ebasobivas suunas. Peremetsaomaniku osakaalu vähenemine. Metsade majandamisel kaldub majanduslik, kultuuriline, ökoloogiline ja sotsiaalne tasakaal majandusliku valdkonna/huvide suunas. Mida vähem on kultuurilise järjepidevuse kandjaid seda jätkusuutmatum on kultuuri järjepidevus.
9.	Ümbersõnastamine	
10.	Otsus	Sõnastatud

Linda-Mari Väli esitatud probleem nr. 4

1.	Probleemi sõnastus	Looduslike pühapaikade inventeerimise ja pärimuslike tavade kohaselt kaitsmise vajadus
2.	Probleemi kirjeldus	Esialgsetel hinnangutel on Eestis on kaardistamata ~ 4000 ajaloolist looduslikku pühapaika, millest ca 2000 asuvad metsades. Muinsus- ja/või looduskaitsealuse alusel on Eestis mingil määral kaitse all ca 500 looduslikku pühapaika, ligi 250 neist asuvad metsamaal ning on metsatööde tõttu ohustatud. Ülekaalukas osa looduslikest pühapaikadest on täiesti kaitsmata ning seetõttu hävitatakse ja rüvetatakse Eestis metsade majandamise kaudu sadu hektareid hiisi ja teisi looduslike pühapaiku. Hävitamise ja rüvetamise all peetakse silmas teadmatusest tulenevat metsamajandust ja detektorismi. Looduslike pühapaikade inventeerimine ja kaitse tuleb tagada, kaitsmaks ainulaadset osa Eesti kultuuripärandist. Defineerida tuleb rüüstamine ja rüvetamine ja ka hiie ja pühapaiga ala.

3.	Miks see on tähtis?	SA Hiite maja küsitluse järgi on teemat pidanud tähtsaks 84% vastanutest.
4.	Kelle jaoks on see probleem?	SA Hiite maja küsitluse järgi peab enamik inimesi pühapaikade teemat oluliseks ja ka soovitakse teema kohta rohkem informatsiooni. Põhiseaduse para 5.
5.	Kas tegu on metsandusliku probleemiga? Kus on probleemi juured?	Paljud objektidest asuvad metsamaal ja on seotud puudega. Puudulik info sh asupaikade osas, teadmatus pühapaikade ja hiite sh hoidmise ja tavade osas.
6.	Mis faktid toetavad/ei toeta probleemi olemasolu?	Ahto Kaasik on avalikustanud ülevaate, kus ca 80 juhtumikirjeldust.
7.	Kas probleem on lahendatav	Lahendatav, läbi viia inventeerimine. Kokkuleppe saavutamine maaomanikega kasutamise ja hoolduse osas.
8.	Mis juhtub kui probleemiga ei tegeleta?	Kaotame olulise osa Eesti põliskultuurist ja kultuuripärandist. Kaob ka kombeline traditsioon.
9.	Ümbersõnastamine	
10.	Otsus	Täiendame

Toomas Lemming probleem nr. 5

1.	Probleemi sõnastus	<u>Metsades leiduva kultuuripärandi säilimine ei ole piisavalt tagatud.</u> <u>Metsas oleva pärandkultuuri säilitamine</u>
2.	Probleemi kirjeldus	Käesolevaks ajaks on inventeeritud <u>ja kirjeldatud</u> üle 38 tuhat pärandkultuuri objekti, <u>milledest ligemale 40 % asuvad metsamaal. Lisaks sellele leidub metsades arvukalt pärandkultuuri objekte, mis ei ole veel inventeeritud ja kirjeldatud.</u> <u>Eesti põliskultuur pärineb maalt-talust ning seetõttu asub ka väga suur osa pärandkultuuri objekte just põlistel talumaadel-talumetsades.</u> –Kuid selle arvuka kultuuripärandi säilimine on ohus. <u>A. Valdavalt on talumetsade tagasisaanutel kahe põlvkonna pikkune omandisuhte järjepidevuse katkestus nõrgendanud tänastes talumetsaomanikes nende metsades leiduva kultuuripärandi olulisuse teadvustamist. Samuti ei anta sellekohaseid teadmisi ka meie haridussüsteemis.</u> <u>B. Ligemale 200 000 ha pärandkultuuriobjektide rikast põliseid talumetsi on läinud otsesest majanduslikust huvist lähtuvalt majandamisega tegeleva organisatsiooni (RMK) kätte ning nendes metsades</u>

		<p><u>hakkavad töötama mitte selle põliskultuuri loojate järeltulijad, vaid firmad.</u></p> <p><u>C. Seni reformimata riigimaade RMK-le üleandmisel või müümisel (edaspidi RMK poolt müüdavate) ei inventeerita nendes metsades leiduvaid pärandkultuuri objekte, mistõttu kõrge kultuuriväärtusega objektid võivad edaspidi metsa majandamise käigus saada kahjustatud või hävida.</u></p> <p><u>D. Riik ei ole loonud seadusandlikku toetust metsas leiduva kultuuripärandi säilitamise ja hoidmise soodustamiseks..</u></p>
3.	Miks see on tähtis?	<p><u>Meie ühise kultuuripärandi säilitamine on põliskultuuri järjepidevuse säilitamise seisukohalt ülioluline.</u></p> <p><u>Põliskultuuri järjepidevuse säilitamine.</u></p>
4.	Kelle jaoks on see probleem?	<p><u>Probleem kogu ühiskonna jaoks.</u></p> <p><u>See on probleem kogu ühiskonna jaoks.</u></p>
5.	Kas tegu on metsandusliku probleemiga? Kus on probleemi juured?	<p><u>Tegu on metsandusliku probleemiga, sest väga paljud pärandkultuuriobjektid (37%) asuvad metsamaal või on seotud metsade majandamisega.</u></p> <p><u>Probleemi juured:</u></p> <p><u>A. Kahe põlvkonna pikkune maa- ja metsa omandisuhte katkestus on nõrgendanud inimeste tunnetust meie põliskultuuri väärtustesse ning nende säilitamise vajalikkusesse.</u></p> <p><u>B. Riik müüb põliseid talumetsi (ja annab RMK-le majandada ning andis nüüd ka müügiõiguse), ilma et oleks enne inventeerinud seal leiduvaid pärandkultuuri objekte ja informeerinud nende metsade uusi omanikke-majandajaid kohustusest kultuuripärandi hoida ja säilitada</u></p> <p><u>C. Eesti seadustes puudub meie ühise kultuuripärandi säilitamise ja hoidmise soodustamine.</u></p> <p>~~Tegu on metsandusliku probleemiga, sest objektid asuvad (37%) metsamaal. Inventuur toimunud aga puudulik informeeritus ja teadlikkus.~~</p>
6.	Mis faktid toetavad/ei toeta probleemi olemasolu?	<p><u>Fakt on, et järjest enam on läinud kultuuripärandirikast põlist talumetsamaad meie põliskultuuri loojate ja nende järeltulijate omandist üle teisest majandus- ja kultuuriruumist tulnute omandisse, kes ei oska, ei tea või ei pea oma majanduslikust huvist lähtuvalt vajalikuks säilitada ja hoida metsas leiduvaid pärandkultuuri objekte.</u></p>
7.	Kas probleem on lahendatav	<p><u>Probleem on lahendatav. Vajalik on teema osas täiendavalt harida/koolitada nii maa- ja metsaomanikke ning metsades töötavaid inimesi, kui ka igas vanuses ühiskonnaliikmeid.</u></p> <p><u>Vajalik on enne põliste talumetsade müüki inventeerida nendes leiduvad pärandkultuuri objektid ning teha uutele</u></p>

		<p><u>omanikele kohustus nende objektide hoidmiseks-säilitamiseks.</u></p> <p><u>Metsaseaduses tuleb taastada see säte, mis kohustas metsade inventeerimise käigus inventeerima ka seal leiduvaid pärandkultuuri objekte ning kirjeldama neid ja nende säilitamist-hoidmist metsamajandamiskavas.</u></p> <p><u>Muinsuskaitseaduses tuleb sätestada pärandkultuuri objektide ning kultuurihoiualade mõiste, säilimise tagamine ja tähistamine. Riiklikult tuleb soodustada kultuuripärandi omanikuhoitu.</u> ~~Vajalik teema osas täiendavalt harida/koolitada.~~</p>
8.	Mis juhtub kui probleemiga ei tegeleta?	<p><u>Kui probleemiga ei tegeleta, siis hävib suur osa meie ühisest kultuuripärandist ning seda vähem suudame säilitada eesti kultuuri järjepidevust.</u></p> <p><u>Kultuuripärand hävib.</u></p>
9.	Ümbersõnastamine	
10.	Otsus	Probleem vajab täiendamist.

Art Leete esitatud probleem nr. 6

1.	Probleemi sõnastus	Metsaga seotud kultuuri, kasutuse sh jahindus ja metsandus uurimine ja teavitamine
2.	Probleemi kirjeldus	Puu kultuuri nt käsitöö uurimine on hääbunud. Kaob teadmine ja oleks vaja teaduslikku teadmist. Toimunud kiired muutused ühiskonnas.
3.	Miks see on tähtis?	Mõista inimese ja metsa suhet ja suhte muutumist kuni tänapäevani.
4.	Kelle jaoks on see probleem?	Teadusringkondade jaoks. Aitaks metsamajandajatel ja otsustajatel teha paremaid otsuseid.
5.	Kas tegu on metsandusliku probleemiga? Kus on probleemi juured?	Seotud metsamajandusega. Teaduse rahastamise eripära ja uuesti raske rahastust teema jaoks saada.
6.	Mis faktid toetavad/ei toeta probleemi olemasolu?	Kultuuriuurimuslike teadusartiklite arvu muutus. Trende saaks võrrelda nt majandamise ja ökoloogia alaste artiklite arvuga
7.	Kas probleem on lahendatav	Lahendatav. Vaja uurida
8.	Mis juhtub kui probleemiga ei tegeleta?	Teadmine kultuuri valdkonnast hääbub.
9.	Ümbersõnastamine	
10.	Otsus	Probleem vajab täiendamist

Toomas Lemming esitatud probleem nr 7

1.	Probleemi sõnastus	<u>Füüsilisest isikust erametsaomanike (edaspidi talumetsaomanike) arvu ja nende omandis oleva metsamaa jätkuv vähenemine ning juriidilisest isikust metsaomanike (edaspidi firmametsaomanike) metsamaa pindala intensiivne suurenemine.</u>
2.	Probleemi kirjeldus	<u>Järjest enam väheneb talumetsaomanike, meie põliskultuuri järjepidevuse kandjate, arv ning talumetsaomanike omandis oleva metsamaa pindala.</u> <u>Siseriiklike metsandustoetustega ja EL metsameetme toetustega soodustatakse metsaomandi koondumist firmade omandisse.</u> <u>Metsandusliku ühistegevuse suunamiasel ei arvestata rahvusvaheliselt tunnustatud ühistegevuse põhimõtetega ning see on toonud kaasa talumetsaomanike vähese huvi ühistegevuse vastu.</u>
3.	Miks see on tähtis?	<u>Mida vähem on meil talumetsaomanikke ja talumetsi, seda:</u> <u>-vähem on meil põliskultuuri järjepidevuse kandjaid ning seda vähem kasvab neid juurde;</u> <u>-kiiremini hähtub meil maaelu ja maakultuur;</u> <u>-vähemsäästvam on meie metsamajandus;</u> <u>Mida rohkem on meil talumetsaomanikke ja talumetsi, seda:</u> <u>-jätkusuutlikum on meie põliskultuuri järjepidevus;</u> <u>-jätkusuutlikum on maaelu, maakultuuri ja kultuuripärandit austava ning selle jätkusuutlikuna hoida oskava järeltulleva põlvkonna kasvatamine;</u> <u>-tervem on kogu meie ühiskond;</u> <u>-kindlamalt säilib meil omariiklus;</u> <u>-suurem on meie riigi kaitsevõime.</u>
4.	Kelle jaoks on see probleem?	<u>See on probleem kogu ühiskonna ja riigi jaoks.</u>
5.	Kas tegu on metsandusliku probleemiga? Kus on probleemi juured?	<u>Tegu on metsandusliku ja metsandusest tuleneva probleemiga.</u> <u>Probleemi juured on järgmised.</u> <u>A. Riiklikult on loodud firmadele metsade majandamiseks soodsamad tingimused kui talumetsaomanikele.</u> <u>B. Puudused kehtivas seadusandluses ja arengukavas.</u>
6.	Mis faktid toetavad/ei toeta probleemi olemasolu?	<u>Taasiseseisvunud Eestis ei olnud ühtegi firmat, kellel oleks olnud õigus maid (metsi) tagasi saada. Samal ajal oli teoreetiliselt ~140 000 põlistalu endisel omanikul või nende järeltulijatel võimalik tagasi saada ca 3 milj. ha maad.</u> <u>2008 aastaks olid firmad kokku ostnud 207 100 ha endisi põliseid talumetsi ning 2016 aastaks juba 430 300 ha ja aasta aastalt see pindala suureneb.</u> <u>2008 aastal oli talumetsaomanike omandis 766 300 ha talumetsi ning 2016 aastal ainult 664 300 ha ja aasta aastalt see pindala väheneb.</u>

		<p><u>Põllumajandusministeeriumi andmeil maksti metsameetme 1.5.1 raames aastail 2007-2014 välja toetuste üldsummast füüsilistele isikutele vaid 16% ning juriidilised isikud said ülejäänud 84 % toetustest.</u></p> <p><u>2010 aastal oli metsaühistutesse koondunud firmade metsade pindala 155 331 ha (59 % kogu firmametsade pindalast) ja 2015 aastaks oli see suurenenud juba 300 723 ha-ni (80 % kogu firmametsade pindalast).</u></p> <p><u>2010 aastal oli metsaühistutesse koondunud talumetsade pindala 75 533 ha (10 % talumetsade pindalast) ja 2015 aastaks oli see suurenenud 155 160 ha-ni (22 % talumetsade pindalast).</u></p>
7.	<u>Kas probleem on lahendatav</u>	<p><u>Probleem on lahendatav.</u></p> <p><u>A. Riiklikult tuleb soodustada talumetsaomandi säilitamist ja pidurdada talumetsaomanike arvu vähenemist ning teha kõigile talumetsaomanikele kättesaadavaks siseriiklikud metsanduslikud toetused (100 000 talumetsaomanikul puudub alates 2020 aastast siseriiklike metsandustoetuste taotlemise võimalus) ja lõpetada firmametsaomanikele siseriiklike toetuste maksmine.</u></p> <p><u>B. Riiklikult tuleb kaasa aidata talumetsade kasumlikuma majandamise kujundamisele. (Talumetsad koosnevad võrreldes firmametsadega oluliselt suuremas mahus majanduslikult väheväärtlikumat puitu kasvatavatest metsadest, sest talumetsades on palju metsastunud endisi karja-, heina- ja põllumaid. Samuti on väga suur hall lepa puistute osakaal.)</u></p>
8.	<u>Mis juhtub kui probleemiga ei tegeleta?</u>	<p><u>Kui probleemiga ei tegeleta, siis:</u></p> <p><u>A. järjest raskemaks muutub põhiseaduse peamiste eesmärkide - eesti rahvuse, keele ja kultuuri säilimise tagamine;</u></p> <p><u>B. suureneb eestlaste väljaränne, sest maa- ja metsaomand ei seo teda enam Eestiga;</u></p> <p><u>C. langeb Eesti ja Eesti metsanduse maine, sest väheneb säästva metsanduse (pere- ehk talumetsanduse) osakaal ja suureneb mittesäästva (firmametsanduse) osakaal;</u></p> <p><u>D. järjest rohkem läheb metsast saadav tulu maaelust ja maaelu arendamisest välja (ka Eestist välja);</u></p>
9.	<u>Ümbersõnastamine</u>	
10.	<u>Otsus</u>	

Indrek Rünkla esitatud probleem nr 8

1.	Probleemi sõnastus	<u>Mets kui elukeskkonna osa ei ole ruumilise koostena arvel.</u>
----	--------------------	---

2.	Probleemi kirjeldus	<u>Metsad, mis on vahetus kontaktis asustusega, on ruumilise keskkonna identiteedi kujundajad. Ruumilist keskkonda kavandatakse planeeringutega. Metsaraiet planeeringud ei mõjuta. Metsaraiet kogukondade ja ruumipädevusega spetsialistidega ei kooskõlastata. Seetõttu on metsade säilimine väljaspool ruumi kavandamise haardeulatust.</u>
3.	Miks see on tähtis?	<u>Maa-asulate puhul on lähiümbrus samavõrd tähtis elukeskkonna osa kui asumi sisene avalik ruum. Väikese asula puhul näevad kohalikud elanikud ümbritsevat metsa-alades oma ühisruumi piiritlevat elementi. Maa-elukeskkonna põhiline atraktor on loodusega koos olemises. Paljud külad on ise metsas. Metsa säilimine või mahavõtmine mõjutab oluliselt küla ruumilist pilti, koos sellega ka elanike ruumilist identiteeti pikaks ajaks. Demograafilised rändeprotsessid on metsa kasvamise tsükliga hetkel samas skaalas.</u>
4.	Kelle jaoks on see probleem?	<u>Asulate elanikud, suvitajad, külalised, võimalikud maale asujad ja äraolijad, maalelamise potentsiaal.</u>
5.	Kas tegu on metsandusliku probleemiga? Kus on probleemi juured?	<u>Tegu on menetlusprotseduuride probleemiga. Küsimuses võiks saada kaasa rääkida kogukond ja ruumipädevusega spetsialistid KOVi tasandil.</u>
6.	Mis faktid toetavad/ei toeta probleemi olemasolu?	<u>Uuring ... Meedia ... praktika RMK</u>
7.	Kas probleem on lahendatav	<u>On. Isegi ilma erilise majandusliku mõjuta. Planeeringutele tuleb anda voli määrata metsanduslikke piiranguid, kohustust mingis piirkonnas KOV-iga kooskõlastada.</u>
8.	Mis juhtub kui probleemiga ei tegeleta?	<u>Metsamajanduslik vaade võidab ja elukeskkonna mõttes jäävad niigi tühjenevad väike-asulad veelgi ebaatraktiivsemaks. Teise variandina püütakse kõik asumiumbruste metsad kaitse alla võtta ja see pärsib metsa majandamist.</u>
9.	Ümbersõnastamine	
10.	Otsus	

Indrek Rünkla esitatud probleem nr 9

1.	Probleemi sõnastus	<u>Raielankide suuruse, kuju ja maastikulise paigutuse kontrollimatus.</u>
----	--------------------	--

2.	Probleemi kirjeldus	<u>Lageraie lankide paigutuse määrab metsamajandamise ökonoomsus ja krundipiiride juhuslik laotus. Malekorrast ruutmustriga maksimumsuurusega langid on suuremates majandusmetsades täitsa tavapärane ja arusaadav struktuur. Asumite läheduses tuleks rohkem arvestada maastiku reljeefi, looduslike üleminekuid, teid, hoonestust, ilmakaari ja ühiskondlikku kasutust.</u>
3.	Miks see on tähtis?	<u>Asumiümbruse ühiskondliku ressursina toimivad metsad piiritlevad asumi avalikku ruumi. Nappide kasutajatega avaliku ruumi liigsuureks kasvamine pärsib kohatunnet ja inimeste turvalisust.</u>
4.	Kelle jaoks on see probleem?	<u>Asulate elanikud, suvitajad, külalised, võimalikud maale asujad ja ära kolijad, maalelamise potentsiaal.</u>
5.	Kas tegu on metsandusliku probleemiga? Kus on probleemi juured?	<u>Raiet ei vaadata ruumiloomena. Asulate ümbruses peaks seda tegema.</u>
6.	Mis faktid toetavad/ei toeta probleemi olemasolu?	
7.	Kas probleem on lahendatav	
8.	Mis juhtub kui probleemiga ei tegeleta?	
9.	Ümbersõnastamine	
10.	Otsus	